

ten Lehren. Att närmare utreda och bestämma detta kraf och de fordringar, som deraf följa, är den uppgift Förf. företagit sig att lösa.

Förf. börjar med att betrakta det theologiska studiet i dess förhållande till staten och kyrkan. Utan att inlåta sig i den frågan, huruvida statskyrkans band bör brytas eller upprätthållas, huruvida det är en konsekvens af kyrkans princip eller en lemning af katolicismens auktoritetsväsende, stadnar Förf. vid det blotta faktum, att detta band ännu består, och yrkar derföre med rätta, att sålänge staten fordrar en statskyrka, så måste den ock vårda dess bestånd genom att garantera densamma krafter – hvilka trogna emot kyrkans princip träda i dess tjenst. Staten måste således icke blott fordra en pröfning af deras värdighet utan äfven upprätthålla ett studium, hvarigenom detta mål allena kan uppnås. Den bestående statskyrkan skall alltså gifva det theologiska studiet dess rigtning, och en bestämd hänsigt till kyrkan måste i detta afseende göra sig gällande. Men deraf följer likväl icke, att staten skall stereotypera kyrkan; den erkänner naturligtvis såsom statskyrka den, som upp bäres af samma idé och hvilar på samma verldsåskådning, som staten sjelf – och i det den sjelf utvecklar sig, så måste den äfven derföre fordra enahanda framåtskridande i det kyrkliga lifvet. Hvad åter kyrkan sjelf beträffar, så har den redan dermed, att den konstituerar sig såsom faktiskt bestående statskyrka, och detta just i det den antager och grundar sin existens på bestämda dogmer, hvilka äro framgångna ur en religiös, vetenskaplig dialektik, erkännt *Utvecklingens* princip. Läger man härtill, att kyrkan är *protestantisk*, att den icke sväfvat i abstrakt oafhängighet öfver folket, utan har sin rot uti detsamma sjelft, åsyftar att inbringa de kyrkliga dogmerna under trons form i menighetens bröst – och derjemte betänker, huru starkt det individuella lifvet gör sig gällande inom trons verld, så skall det tvifvelsutana blifva klart, att det närvarande folkmedvetandets rörelser äfven måste afspegla sig inom kyrkan, att kyrkan, för att kunna försona sin lära med det allmänna folkmedvetandet, genom hvilket den ju städse skall mediera sig, måste skrida framåt i jemnbredd med detsamma. Hvarje haltfull princip bär ju också uti sig elementerna till en progressiv utveckling, och först då när den princip, hvarpå kyrkan hvilar, har utspelt sin verldshistoriska rol, blir äfven den form, hvari den utpräglat sig, förstenad och vill upplösa sig, för att gifva plats åt en annan. Kyrkan måste derföre beständigt stå i beröring med folklifvets nya, vexlande rörelser, och detta skall just ske genom de friska och unga krafter, hvarmed den efterhand förnyas och fortdrives framåt.»

134 SMICKER EN GROS.

Saima n:o 34 22. VIII 1844

Smicker är, som hvarje man och qvinna erfarit, en söt vara. Den matas in vid en tète à tète och vid enskilda uppvaktningar, och den socker-sötaste mun, icke större än en lakes, visar sig i dess förtärande glupskare än den förfärliga hajens. Ännu aldrig har det lyckats underskrifven komma öfver en bit deraf, som icke kunnat sväljas. På tévisier och stora courer rökes dermed. Den söta doften kittlar då alla näsor, de Romerska och de trubbiga, de Grekiska och de hvassa, och huru ofta jag än stått med ett prosit färdigt på tungan, har jag ännu

aldrig haft nöjet höra någon enda af dessa näsor nysande tillkännagifva, att detta snus vore för starkt.

Man har trott, att varan isynnerhet skulle serveras vid hofven. Men jag tror en erfaren man skulle finna, att den utdelas i vida större massor uti fru kostymartistskans fremmandekammare, än i den furstliga audienssalen. Och i alla sådane kamrar tilsammansantagna hvilka oerhörda kvantiteter!

Men allt detta är dock ett intet mot den tillgång på varan, som finnes hos alla pennfäktare, och som af dem utbreddes att förtäras med ögonen från millioner pappersark. Må man betänka, huru mycket mera än
10 näsan eller munnen ögat förmår fatta, ögat, som famnar solsystemer utan att af dem besväras, och huru få pappersluntor i världen finnas, hvilka icke äro med smicker besmorda. Ja högtlärade, upplysta, allmänhet, se blott i nåder på ditt lands tidningar, de hvilka så värdigt representera denna upplysning. För hvem finner du, att hvarje deras spalt glänser af smickrets fernissa? – För furstarne? – Desse skåda dem aldrig – Nej för dig högtupplysta! Och att detta sken icke gjort dig starrblind, derom vittnar ju just din klarsynthet. I all ödmjukhet lägger
20 Saima denna härdade blick, hvilken ännu intet annat blad vetat bemärka och prisat, till dina öfriga stora dygder.

135 KUOPIO.

Saima n:o 35 29. VIII 1844

Om hvarje tilldragelse måste mätas efter de förhållanden, under hvilka den framträder, så kan föga någonstades en mera betydelsefull högtid hafva blifvit firad än den, hvaraf detta samhälle hade att glädja sig
30 sistlidne lördag.

Länge emotsedd, men med oförminskad glädje omfattad, af rika förhoppningar beledsagad firades denna högtid med anledning af det nya Gymnasii härstädes öppnande. Icke blott det förhållande, för att låna en talares ord, »att många föräldrar hittills varit försatte i den hårda nödvändighet att välja mellan saknad bildning för sina söner och sin familjs ekonomiska obestånd,» utan äfven det stora inflytande i öfrigt, en läroanstalt sådan som den ifrågavarande bör utöfva på hela orten, gör dess inrättande till en af de viktigaste tilldragelser för densamma. Föga öfver tvenne sekler äro förflutna, sedan i Finland det
40 första Gymnasium kom till stånd, det i Åbo nemligen, som utgjorde fröet till landets Universitet. Hvad ur denna ringa början utvecklats sig för dess bildning, ligger öppet för hvarje blick. Hvarföre skulle man icke kunna hoppas, att efter två århundraden åter, ja långt förut, den nu invigda läroanstalten skulle hafva vunnit samma utveckling? Men niskan lärer allt af det förgångna, men hon anser det vanligen allt för tidens visdom, och hon tror sällan på en framtid bortom hennes egen tillvaro, i öden lik den tid som varit. Och likväl finnes i här antydda förhoppning visshet. Ty med den tillvext, uti hvilken folknummern i Finland under sednaste sekel fortgått, skola Savolaks och Karelen efter
50 tvenne århundraden ega en folkmängd nära dubbelt så stor som hela Finlands nuvarande. Och detta land har haft ett Universitet för ett invånaretal blott tredjedelen af det, dess gränser nu inrymma. Kärleken för vetandet och behovet deraf vidgas äfven för hvarje dag, och få länder i Europa finnas, der man icke redan erkänt, att statens bestånd af detta behofs tillfredsställande beror, i de flesta arbetas isynnerhet